

ANY V

NÚM. 181

BARCELONA 12 FEBRER 1892

L'ALBAMA

SETMANARI CATALA

10 CENTIMS lo número

Carmen Pastor

Copia fot. de Audouard y C.^a

CRÓNICA

UN periódich de Galicia, á títul de curiositat, publica un d' aquestos últims días un anónim que se suposa fet per un obrer plé d' esperit... y eniat á las autoritats, qual anónim fá pósar los cabells de punta.

Esgarrifinse y tremolin. Diu que en la matinada del día 2 de Maig vinent 15,000 trevalladors del camp están disposats á baixar á la Corunya y saquejar tota la població inclús lo Banch... (¡per supuesto!)

Anyadeix que 'ls valents de aquest exércit devastador que ha de parodiar la entrada dels bárbaros en Roma, anirán armats hasta las dents com lo *Bigotaxos* del «Corpus de sanch», y que no han de rendirse encare que trovin una resisténcia de dos ó tres mil homes...

¡Válgam tota la Cort celestial, que valents!

Quinze mil homes armats hasta la dentadura no rendirse per dos ó tres mil... es molt natural.

Si encare 's deixessin pegar una estamenya, semblaría alló d' aquell quento dels gitanos que sent molta colla que anavan de camí, van deixarse pegar per quatre gats, y quan van preguntarlos com havia pogut esser, van respondrer:

—Oh, es que nosaltres anávam sols!—

Lo mes graciós de aquest assumpto no está en l' anónim sinó en que 'l periódich que 'l porta ¡ha sigut denunciat!

No comprénch la filosofia de la tal denúncia.

Si 'l periódich en qüestió ho havés dit com cosa pròpia ho compendriam, però éll fá constar que aquest anónim ha sigut dirigit á las autoritats y 'l publica senzillament per ferhi broma.

De modo que 'l ministeri fiscal ha perdut lo temps en ordenar la denúncia de una cosa que mereix tractarse ab certa ironía y tal vegada no ha sigut mes que una broma de algun tranquil qu' estava carregat d' esperit... de ví.

No falta are sinó que 'ns denunciïn també á nosaltres per donarne compte.

Sería graciós.

Lo flamant arcalde de Madrit Sr. Bosch y Fustigueras, es partidari de las vuyt horas.

Ab tal motiu ha resolt que 'ls trevalladors del Ajuntament las trevallin, y com es molt natural, si ho porta á cap, los demás obrers de la Cort no voldrán ser menos.

Aixó no tindria res de particular y molt enhorabona que 's fés, pero han de pensar que aquets pobres trevalladors per trevallar vuyt horas sols cobran ¡¡sis rals diaris!!, avuy que en Madrit lo viurer costa un ull de la cara, com vulgarment se diu.

Sis rals diaris y encare ab un descuento; 'l descuento dels días festius y los días en que ploqui y no pujan trevallar aquells infelissos.

De manera que 'ls set días de la setmana, descontant lo diumenje, alguna festa entremitj y algún día de pluja, quedan reduhits á quatre, que á rahó de sis rals son 24 rals; sis pessetas en set días per mantenirse una familia entera!

¡Végin quin quadro mes hermós!

¿No valdria més que 'l Sr. Bosch y Fustigueras qu'

es catalá y sab que aquí l' obrer gosa de mes ventatjas y cobra mes sou, procurés en lloch de fixar aquestas vuyt horas pujar un xich lo setmanal de aquella gent? ¿Que no veu qu' es impossible viurer ab tals misérias y que 'l pobre obrer desesperat per la privació de poder menjar tan pá com necessita, no mira moltes vegadas lo que fá, y es molt fácil que cometi barbaritats?

Tingan present tots los que tenen en la má lo carro de la situació administrativa, que per salvarse dels perills que pot dur qualsevulga agitació social, es necessari, es prudentment imprescindible que s' atengui com requereix á la classe trevalladora; que no se la precipiti al desespero de la miséria; que 's fásse un estudi de la necessitat del obrer y 's procuri posar remey al mal.

D' altra manera pot esperarse un desenllás poch agradable, perquè en franquesa, ¿quina es la familia que ab sis ni en vuyt ni en deu pessetas pot amaynarse la miséria?

Aquí en Barcelona que l' obrer té setmanals mes enrahonats, ab prou feyna pot viurer, ¿que farán donchs los de Madrit ab los jornals que se 'ls dona?

Ultima hora:—Una barbaritat mes, un acte de salvatgisme registra avuy nostra Ciutat. Un petardo posat per una má criminal trenca la vida de pobres sers que rés tenen que veurer en tot lo que passa avuy á Espanya.

Aixó es altament horrorós, es inich, es brutal.

Al enemich se 'l ataca de frente, cara á cara, se 'l fá entrar á la rahó; però que pera venjarse d' un enemich se sacrificuin personas que cap culpa tenen de rés, es repugnant.

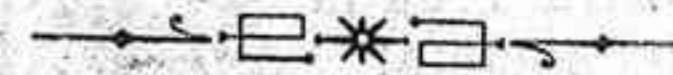
Los autors donchs de las desgrácias de la Plassa Real si no purgan son crim pel remordiment han de pagar-lo per medi de la justicia.

Y consti que no som partidaris de la pena capital, però ab franquesa, hi han actes tan repulsius y que produheixen tanta indignació que no 's trovan en los Códichs castichs prou terribles pera aplicar á tots lo que, turbant la tranquilatat d' un poble honrat com lo nostre, matan ab premeditació á infelissas personas que may han sentit potser cap mena d' inclinació per cap partit, en mitj de sa tranquilatat doméstica.

DOCTOR GERONI.

Desde 'l Tibidabo

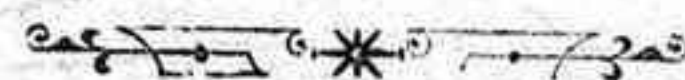

A mon apreciat amich lo poeta Adolf Piera Pena.

SONET

He sapigut per un que m' ho ha contat
que en cert café digueres l' altra nit
que encare que escrich sempre divertit
no escrich com tú desitjas *elevat*.
Com sempre per lo gust jo t' hi donat,
per complaure tas ánsias, tot seguit
encare que fa fret, molt decidit
á dalt del Tibidabo soch anat.
Y á tanta altura al véurem, satisfet
creyent que estar mes alt un hom no pot
(si á un globo no s' enfila previngut)
so compost amich meu aqueix sonet,
y no crèch que contra éll diguis un mot
ja que tan *alt* li he escrit com he pogut.

A. CORTINA RIVERA.

DESVENTURAS DEL OBRER

Al amich Francisco Gabaldá, ab motiu de h' ber prés mal, treballant del seu ofici.

I
Existeix una llegenda
que 's titula 'l *Juheu errant*,
tan terrible y espantosa
que tots l' escoltan plorant.
Es, un home que camina,
que está sempre caminant,
sens que pugua en son cansanci
sossegar un sol instant,

Puig si ho proba,
tot seguit
una airada veu li crida:
¡au, camina, malehit!

II
Fantasia tal vegada
semblará á quí no 'l coneix,
mes, jó puch assegurarvos
que 'l *Juheu errant* existeix.
Tant camina, que may para,
tant camina, que afligeix
carregat d' agenas culpas
y cástichs que no mereix.

Y á tot' hora
s' ou lo crit
que li diu: ¡Corre, camina!
no 't detingas, malehit!

III
Es l' obrer... ja en sa infantesa
deixant, se pot dí 'ls bolqués,
per un trós de pá moreno
l' ánima ven al burgés.
Privat de pogué instruirse

per ser útil al progrés
sols aprén dins d' una quadra
á se 'l burro dels demés.

Y si 's queixa
s' ou lo crit
del capatás que li crida:
¡au, trevalla, malehit!

IV
Quan á forsa de paciència
y perdre la dignitat
de aprenent á fadrí arriba,
s' adona 'l desventurat
que, tant sols, per mes escarni,
ha obtingut la llibertat,
de morir-se de miséria
si no vol ser esplotat.

Y... trevalla
decidit
puig deber y lley li cridan:
¡au, trevalla, malehit!

V
Si l' amor al seu cor truca
lo sol rebre ab gran horror,
sapiguent que amor li porta
greus angoixas y amarch plór,
puig si 's casa per desgrácia
fá que heredin ab rigor,
l' ignoráncia y la miséria
los fillets del seu amor
sens deixar-ne
d' oure 'l crit
de: ¡no 't paris!

no descansis,
¡au, trevalla, malehit!

VI
Si es que ho vol sa mala estrella,
y prén tot treballant mal,
com no li quedan recursos
té que anar al hospital,
mentres tant sos fills y esposa
privats de lo seu jornal
si per cás la fam no 'ls mata
es una ditxa casual;
Y... éll, encara
¡en lo trist llit!
ou la veu que airada crida:
¡Au, trevalla malehit!

VII
Dels sis anys fins als vuytanta
tractat igualment que un gós
Juheu errant, de la miséria
l' obrer may está en repós
y fins en la estreta tomba
lo sepulturé asquerós
trabalsant los seus frets ossos
li crida fent lo xistós.
«Feste enrera
tot seguit,
no t' atipis tan de terra
que no es teva, malehit.

JOSEPH M.ª CODOLSA.

Balls de màscaras

Habent dels balls arribat
ja l' alegre temporada,
adverteixo altra vegada
que si alguna societat
d' encarregar s' ha olvidat
PROGRAMAS, INVITACIONS,
CROMOS, CARNETS, IMPRESSIONS
y DIBUXOS, dantshí brasa,
vagin ahont surt LA TOMASA
que es ahont fan treballs molt bons.

De un color ó diferents
tiratjes també 'ls farán,
en papé ó cartró, y veurán,
com los deixan molt contents;
preus módichs, tractes atents
sostenen allí en tot l' any,
puig l' únich anhel y afany
son *bon gust y economia*
en la grán *Litografia*
dels senyors *Ribera-Estany*.

LA BARCELONESA

SAN RAMÓN, 5

SAN RAMÓN, 5

LO MICO METJE

SONET AB CUA.

Un rich solter se trobava en la agonia
d' uns tumors en lo coll que l' ofegavan,
y 'ls dos criats pillastres que 'l cuidavan,
(per lo metje sabent no 'n sortiria),
sens teme autoritats, ni policia,
lo pis ab ánsia avara saquejavan,
y fins un mico y tot que no hi pensavan
fent mil atrocitats los escarnia;
tot d' una 'l mico un gran tarot se posa.
salta al llit del malalt y alegre balla
fent mil gestos qu' escusaré descriure;
troba 'l pacient la idea molt xistosa
y esclata al contemplarla tal riulla
que 'ls tumors se rebotan de tan riure,
y un cop de penas lliure
castigant al raters va dir al mico:
—La vida me has salvat; desde la fetxa
ab metxes ignorants no m' embolico
tú serás, fentme riure, lo meu metje!

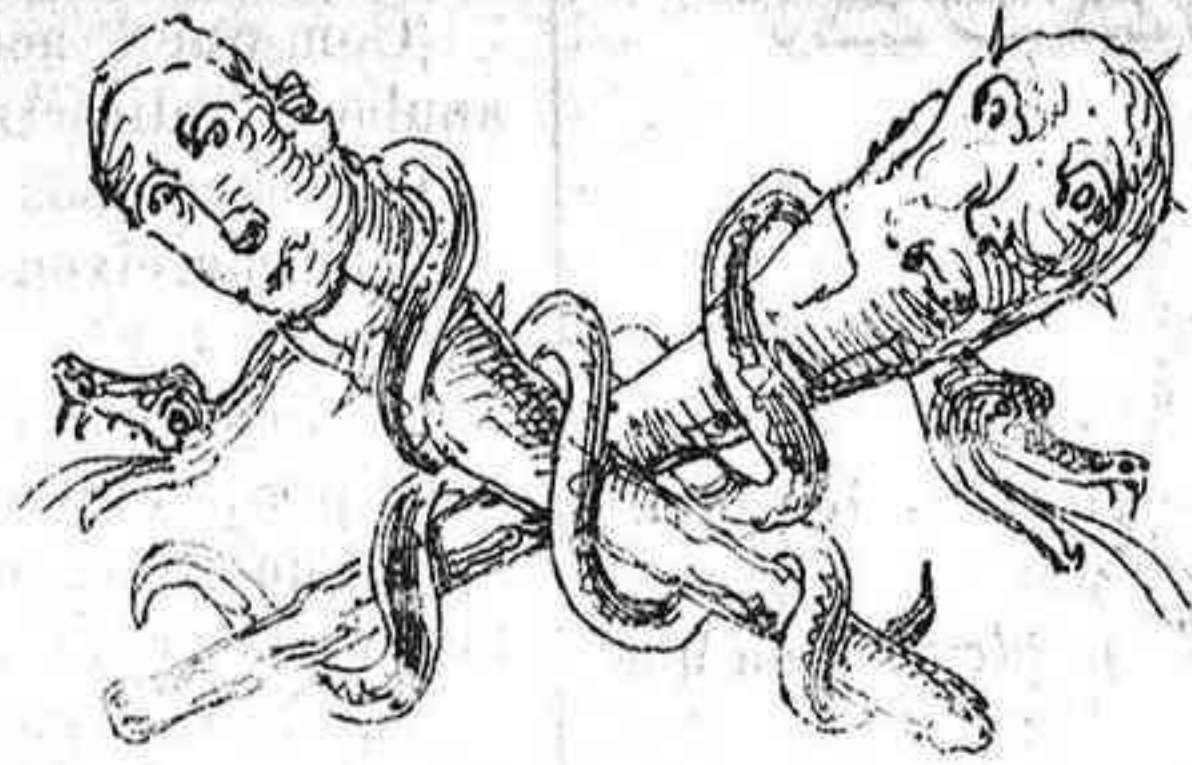
JOAN DELMASAS MONFORT.

LO NOU NEPTÚ

Per fé veure, al port d' Hendaya,
que Fransa té vi sobrant
(encara que sigui *bola*),
llénsan ví dintre del mar.

HISTORIA DEL DENGUE

Molts suposan que 'l Ciutat ja 'l tenim, altres que no, y son alguns d' opinió que ni un' hora 'ns ha deixat. Sense estar autorisat sols una cosa 'ls diré, que no s' espantin per ré, que ningú se posi trist, puig per aré no l' hi vist. Iy aixó qu' el coneixo bé!

Era jó un infant de mamas quan la grippe 'm doná un jaco, mes tart dihentse 'l currotaco coneixer me feu sas tramas, després me baldá las camas titulantse Don Simón, arribá no se d' ahont com á Dengue en l' any noranta y vá dar-me una sumanta que per poch me treu del mon.

Ab quatre cops que hi tingut l' honor de tastar sa tranca, veuran que rahó no 'm manca dihent que 'l tinch molt conegut; es un tipo resolut, comunista sense capa, que tot recorrent lo mapa del trancasso no perdona á cap viventa persona, sigui rey ó sigui papa.

Y no 's creguin que dolent sigui, ni tinga mal cor, ab tot y lo seu rigor, es un personatge atent. Podrá darlos de moment febra, tós, doló als ronyons, mal de cap, sofocacions.... però com que l' important es suar, aquells que ho fan l' endemá ja 's troban bons.

Los que importancia funesta li donan ab sos desvaris son metxes y apotecaris, que ab l' excusa d' éll fan festa: donantli lo nom de peste aprofitan l' ocasió.... Curandero coneix jó que semblava corsecat y ab lo dengue s' ha tornat tan gras que sembla un tuixó.

Ab aixó 'ls vull advertí que per mes que un metje ho digui tothom convensut estigui que 'l trancasso es lluny d' aquí, no tenim prou de sofrir los qu' estem d' arjant escassos trancassos y mes trancassos? donchs perquè volguerne més quan fora trist que 'ns caigües un altra peste pels nassos?

¿No es peste de desventura lo partit conservador que ab son despóitich rigor sense compassió 'ns apura? ¿No son pestes sense cura la lley que á la Prempsa aixala? ¿Lo cinisme que atabala? ¿L' ignorancia que s' arrela? ¿Un ajuntament que 'ns pela y la fam que 'ns endogala?

¿No es peste aquell potentat que sent donatius de joyas, corromp á innocentas noyas com si rés no hagués estat? ¿No es peste aquell literat que sense conciencia escriu? ¿No son de pestes arxiu los que á trampejar s' inclinan y ab queviures emmatsinan al obrer mes mort que viu?

¿Donchs perque tindre temensa —quant tanta peste 'ns atipa— al dengue, trancasso ó gripa ni que li diguin influenxa? ¿Qui ab eixa dolencia pensa tenint tanta peste á sobra? Al que trevalla y poch cobra no li sortin ab orengas, lo pitjor de tots los dengues ¿saben qui 'n es?—Lo ser póbre!

Anant ab éll á passeig ahí 'm deya 'l senyó Ambrós: ningú mes felis que 'l gós cap dengue li fá mareig. —Una cosa tant sols veig —vaig contestarli.— que 'l llás li tiran,—¿d' aixó fas cas? vá respondre ¿tal vegada de politichs la maynada no 'ns lo tira á cada pás?

—Será cert, vaig insistí pero ans que ser gós, val més tindre un sarríó de dinés y gastarlos á desdí, vingan pollastres y ví y jamonas de tot preu, lo qui aixís disfruta arreu no passa lo que jo passo.... ¿y si li toca 'l trancasso? ¿ballant un schotisch se 'l treu!

¡CAFETERADA!

millor dit, pasterada.

Es que no 'ls vá sortir gens bé aquella pensada á n' els cafeters.

Aqu. Il "aviso al público" fôu una planxa fenomenal.

A n' els duenyos dels cafés se 'ls podia ben dir que vá sortirlos lo tret sinó per la culata, pe 'l cul de la cafetera (y dispensin).

Fôs quí fôs l' autor de la proposició per' augmentar cinch céntims lo préu d' una tassa de café, vá demostrar ben bé ser un rata, (no d' aquells de la Gran-Via); vull dir un coqui, un mesquí.

¡Hónt s' es vist fer pagar 30 sentiments per un raig de Ulexiu que no 'n val mes de 10, terrosos y tot, y encare ab prou feynas!

Encare gracias que la gent hi vagi á pendre café.

Perqué tothom se 'n podria estar, prenentlo á casa.

Ab cinch céntims de such y tres unsas de sucre roig, n' hi há pe 'l pare y per la mare; y més bó.

—¿Y perqué hi vá un hom' al café? Per passá 'l rato ab los amichs y fer petá la xerrada.

De tres parts las dugas dels concurrents prenen lo café sense ganas; per fer gasto.

Lo café 's pren per fé un favor al cafeter y per honrarli l' establiment.

Si 'ns l' haurían de deixar pendre... de franch.

¡Vés si van bé!

Per aixó 'l públich arrufá 'l nás y féu una mueca de disgust al llegí 'ls cartelóns.

Y 'ls mossos protestaren del acort fent morros.
¡Com que l' acort prés duya involucrat lo decret d' anulació indirecta de las propinas!

Pobres mossos de café!... ¡Tan pesat que ho tenen!...
Jaho mereixen que se 'ls dongui propina... qu' no se la prenen ¿oy?

La disposició citada, donchs, vá partirlos de mitj á mitj; perqué alló dels 30 era ja cosa corrent, una obligació, una ley; però 35 era més peliagut: no venia tan bé, la vritat, donar propina.

Jo, á n' el mosso que 'm serveix, per' consolarlo li tenia assegurat que no duraría 15 días la malehida reforma de preu.

Y, tal dit, tal fet: al cap de dos días las cosas tornavan al séu centro.

L' alegría que va tenir lo mosso de la nostra taula vá ser tan gran que 'm vá fer un petó.

Pró, lo cas es que, are, los cafeters, perqué no sigui dit que s' han dat per la pell del tot, sembla que han resolt no deixar abocar lo raig de plus al vas per fer la copeta d' estudiant.

—¿Sí?—(vaig dir entre mí)—¿No 't donan propina al vas?... no 'n donarás al mosso, y en paus.—

Y aixís ho faig.

Y ja tenim al pobre mosso altra vegada empipat.—

¿Quina culpa tinch jó?—'m deya l' home somicant.—

¿Y jo, quina culpa hi tinch?—vareig contestarli.

¡Naturalment!

Si tothom donés 'ls 25 justos mentres continués l' ordre de no abocar al vas, los mossos se queixarían y la mesquindat dels cafeters desapareixería.

Y llestos.

¿Qué vol dir tanta tacanyeria?

PEPET DEL CARRIL.

Carta del Moro

A mon company J. M.ª Codolosa

Estimat Pepet: Sabrás que 'm trobo divinament are que 'l llenguatge moro lo sé tan ó millor qu' ells. M' he fet de passeigs y plassas un assíduo concurrent y faig brometa ab las didas vaig al teatro y al café y... en fi, ja no soch com antes que no gosava dir rés. Sabrás també com m' han dat un destino á tutti plé; poca feyna, bona teca y sobre tot bon servey: tres eunuocos, bastant guapos, ab ventalls me posan fresch per cert que n' hi ha un que 'm sempre está fentne ganxet (busca, per guarnir las cuixineras d' un llit qu' are estrenaré. Nit y día menjo dátils; al devant del meu piset hi ha, molt alta, una palmera y una branca (¡feste 'n creus!) s' ha ficat per la finestra

tan bé que, sense volguer, ella mateixa á la boca me fica 'ls dátils, Pepet. Si t' agradan, pel teléfono al punt te n' enviaré, aixís com de mandarinas, figas, pansas, cacahuets. Tocant are un altre assumpto; t' haig de dir qu' ab sentiment he llegit á LA TOMASA qu' avisa al poble enter que 's prepari, qu' es molt grossa, l' Aranya negra fá 'l pet, que perilla Barcelona... ¡la meva patria! ¡Deu meu! Frisós he deixat lo diari y he sortit cap al carrer, m' he comprat una espingarda, ab rábia 'l turbán m' he tret, m' he posat la barretina y anava á fugir després... quan sento 'l Sultá que 'm crida —¿Que 't tornas lelo, Moet?— (es lo nom qu' aqui se 'm dóna) hi he explicat lo meu intent

y se m' ha posat á riure tot trayentse 'l diari meu y dientme:—¿Qu' es l' Aranya que 't fa bellugar, pot ser?—
—Vos sobra la rahó, Moro, es ella.—

—Qu' ets ignocent! poch te creya tan poruch.—
—Y que? que... potser no es cert?—
—Y es clar que no, tros de cóniam—
—(Valgam Deul) y... m' ho jureu?—
—Si, home, La Aranya negra, si aixó casi bé ja es vell. Es lo nom d' una botiga que fa poch s' ha obert á Fez. de sémola y estrelletas, cús-cús, betas y fideus.—
Aixó va di 'l sultá ab calma, vaig quedarme mut y fret. Ja ho veus Pepet. Aquest susto no me 'l pots pagá ab diners. Expressions á la familia. Fins á un' altra.

ABEN-MAYET.

ANAR PER LLANA.....

(Recorts d' una festa major)

TARTANER: ¿voleu dir que ja hi cabrem?
—No hi han de càbrer, encare que fossin mitja dotzena.

—Be bueno, jo ho deya.

—Vaya ja estém arreglats.. ¿que fa ara aquesta criatura ab las sabatas?, veyas de quin modo 'm posa 'ls pantalons.. y porta trassas de durar tot lo camí.. pero en fí alabat sia Deu; preném paciència. Per ara aquesta bona dona 'm posa 'l cistell sobre 'ls genolls.. y aixó que no es pas gayre net... vaya un modo de viatjar... ja 't dich jo que...

—¡Xooo, Brillantel!

—¡Gracias á Deu que ja som á puestol, quin modo de patir!.. hi estavam com las arengadas al barril... y ara com baixo jo...

—¿Vol fer l' obsequi d' aguantarme 'l bastó?—Moltas gracias... ah, deixam pagá 'l tartaner, que no me 'n recordava.

—Bueno ja estém arreglats... are nomes me falta trobar la casa perquè segons me va dir, havia canviat... escolteu mestre; ¿me fariau lo favor de ensenyarme á casa 'n Blay?

—Prou... miri; justament are jo hi tinch de passar pel devant.. y 'm vindrá be per acompanyarli...

—Ja hi som; miris es aquesta porta.

—Moltas gracias bon home.. teniu per anar á beurer.

—Gracias, senyor: passarho be.

—Adeu siau.. Bo y are qu' es aixó... truco y ningú respón... be: si que l' hauré feta bona... y aixó porta trassas de may acabar.. bah, bah, m' en hauré d' entornar... no hi ha mes remey... però... escolteu, mestressa ¿que 'm sabriau dir si es fóra 'n Blay?

—Ja veurá; cada any per aquesta diada tenia molts forasters que se li venian á afartar com uns lladres, de modo que 'l deixavan escurat y com las anyadas no van gayre be y en Blay no es gens tonto ha ag'fat la maynada y la seva dona y han anat á passar la festa á fora, y aixís.. ha pensat... si algun dels de vila venen quedarán ab la canya sense peix.

—Moltas gracias, bona dona.

Y 'l nostre home marxa tot amoixat, murmurant:

—M' está bé, per golut... ¡jo qu' hi anava per passarhi dos ó tres días y menjar forsa virám!

J. MORO-TONTO.

Lo que 'ns sobra y lo que 'ns falta

Gobernants que ab la cara alta per tots llochs passar penseu...
¡deteniuvos! mediteu,
lo que 'ns sobra y lo que 'ns falta.

Nos falta que siga rey lo poble, perque és legal...

Nos falta que siga igual tot bicho devant la Lley.

Sobran, perque 'ns mortifican, las quintas, consums y vagos...

Sobran mil voltas tants pagos que á tot' hora 'ns crucifican.

Falta la administració,

falta la moralitat,

falta la legalitat,

falta amparo y protecció.

Nos sobra lo que sufrim

perque ja 's va fent etern!..

també es de sobra, un govern dolent com lo que tenim.

Falta, sempre que en lo estanch hi hagi tabaco millor...

Falta, que descolguin l' or y crémin bitllets de Banch...

Y per resoldre 'l problema que á lo Mon está sent pobra una inutil cosa 'ns sobra

que sé que 's comensa ab M;

y per que 'ls nats de la terra poguém marxá ab la cara alta, una santa cosa 'ns falta

que sé que 's comensa ab R.

Nos sobra la picardia

ab que al poble 's va enganyant...

y... ¡ay! si hagués de anar contant! may de Deu no acabaría.

Nos falta que per tot lloch

vagi Espanya ab la cara alta,

y... ¡ay! ¡si hagués de dí 'l que 'ns falta! no acabaría tampoch.

Finalment, si se 'ns exalta

no atenent la veu del pobra,

veurém... de treure 'l que 'ns sobra mirant de buscá 'l que 'ns falta.

JAUME PIQUET.

¡VES ESPERANT!.....

¿Demá dius que m' esperas?
m' está molt bé:
com en tú vaig de veras,
no fallaré.

¿Per qué tocant á l' hora
no m' has dit rés?
¡ja hi caich! ta mare es fora
de dos á tres.

Un hora justa, dona,
es tallar just!
¿y si per una estona
tinch un disgust?

Si ta mare tornava...
¡quin disbarat!
de segur que 'm deixava
pedrificat.

M' espanta y no m' es sogra,
ves calculant
lo que ab son géní logra
per endavant!

De sustos y disgustos
tants me 'n ha dat
que avesat á tants sustos
visch esverat.

A cents, rebuts á compte
ne tinch, ¡jo 't flich!
mes á compte y bescompte
sempre hi estich.

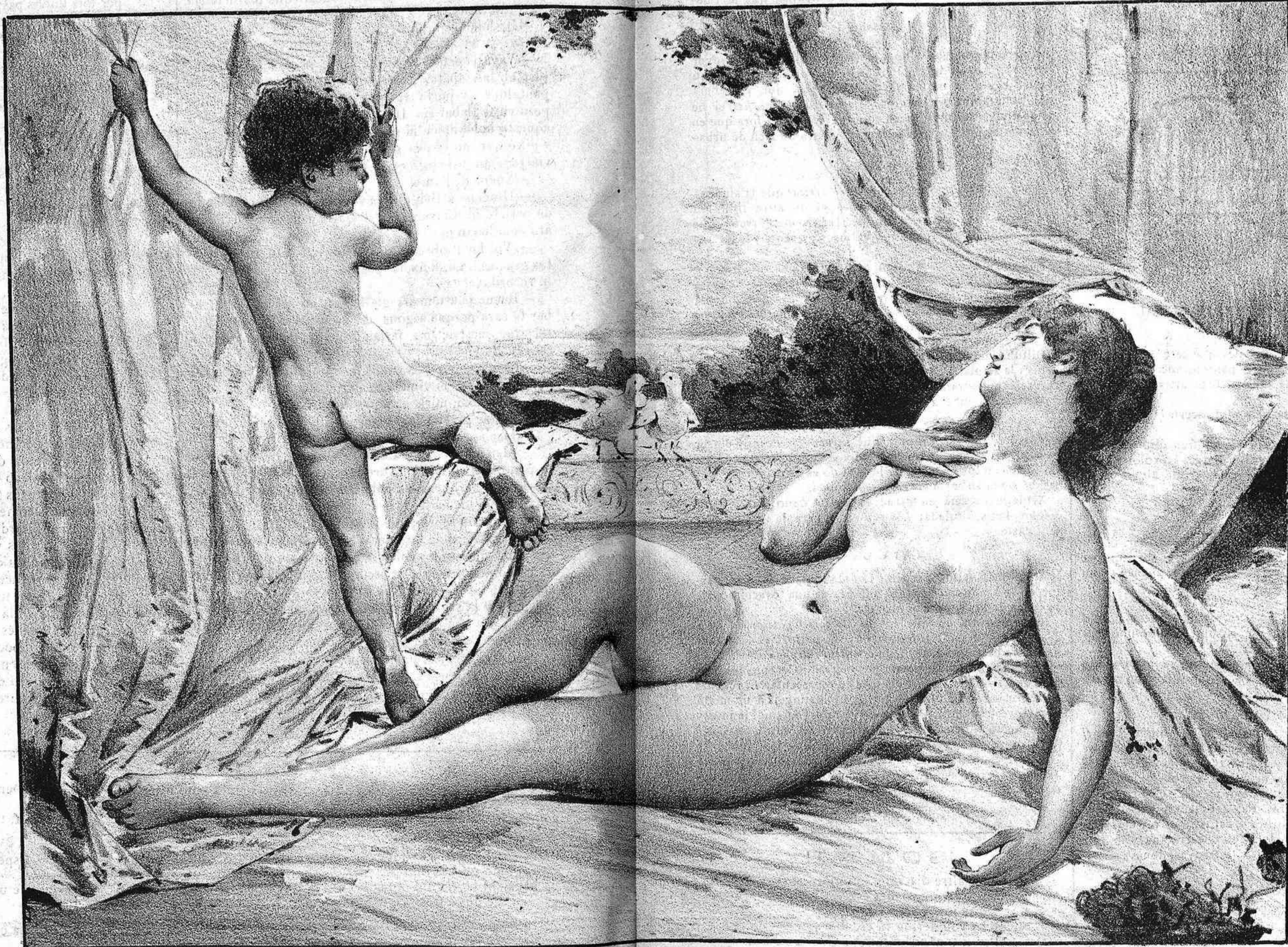
¡Un any hi vaig tractarhi
pobre de mí!
y á rahó d' un diari
me va sortí.

¿Demá dius que m' esperas?
¡bé, dona, bé!
vaya, t' ho dich de veras
m' hi pensaré!

Esperém, pit y fora,
fins al moment
de fé un enterro á l' hora
y un casament.

La catalepsia á voltas
sol enganyar;
de primer las absoltas,
després casar!

EMILI COCA y COLLADO.

Copia. de un cuadro de Solewinski.

NOSTRE RETRATO

Avuy publicuem lo de la simpática tipie senyoreta Carme Pastor, que á pesar de no possehir extensa veu, s' ha captat las simpatias dels concurrents al teatro de Catalunya (Eldorado) per sa bonica figura, vis cómica de bon gust y saber vestir ab elegancia.

PRINCIPAL

Ab tot y la ressenya encomiástica que cert *intelligent* setmanari fa de la *gran* companyia pantomímica, la empresa ha donat las *dimisórias* á tan célebres artistas preferint tenir tancat lo teatro.

Es una resolució que trobém molt acertada y digna de aplauso.

Per are se creu permanixerá tancat fins que vingui la companyia de sarzuela del senyor Berges á explotar entre altrás obras *El rey que rabió*, sarzuela de que dit artista ha lograt la exclusiva en nostra ciutat.

LICEO

Desde diumenje últim ha permanescut tancat á fi de procedir á *reformas* de consideració en lo ball *Excelsior*.

Avuy se debía reinagurar ab part de decorat sustituit per altre, fet per pintors del país que sense ser tan *eminentes* com algún de italiá, serán sens dupte mes notables.

També será sustituida la batllarina Sra. Sampietro per la célebre Sra. Rossi, ademés del Director de orquesta per un altre que al dirigir no estigui tan ensopit ó capficat de veure tanta pantorrilla en lo escenari.

Molt celebrarém que ab aquestos cambis se logri que lo ball *Excelsior* sigui la *civilisació* de la taquilla y no resulti l' *oscurantisme* de la empresa.

CIRCO BARCELONÉS

La companyia d' aquest teatro també ha volgut *echar el resto* del repertori, representant per tal motiu *La bruja*, que en honor á la vritat 'ls hi resultá un *poquillo desigual*, logrant sols distingirse la Sra. Ferrer ab la protagonista y lo mestre Sr. Rius en la direcció de orquesta.

Dimars, en un dels intermedis, debutá un nou tirador nomenat M. Riehl, que justificá lo califatiu de rey dels tiradors per los certers disparos que ab sa carrabina y ab tota classe de posicions á qual mes estranyas, donava en un *blanco col-locat* en lo escenari.

ROMEA

Lo Sr. Borrás, en la nit de son benefici, vá veurers favoregut ab un plé y obsequiat ab algun regalét. Després de la representació del drama: *El campanero de San Pablo*, estrená un monólech que vá escoltarse y s' aplaudi al final.

Dilluns vinent, per si no ho sabian, fá son benefici lo simpátich primer actor y director cómich D. Jaume Capdevila, posant en escena per primera vegada en eixa temporada lo drama: *¡Mal pare!* y estrenant, ademés, un monólech y una pesa titulada: *¡La tunda!*

Lo monólech, batejat ab lo titol de: *La péga d' en Llützer* ha sigut escrit expressament y á corra cuyta pera 'l trempat Capdevila, per nostre Redactor lo reputat autor don J. Ayné y Rabell.

No es aventurat preveurer un plé 'l dilluns vinent, tenint en compte las moltas y merescudas simpatias que té 'l beneficiat entre 'l públich que riu sempre á la séva salut.

Entre tant s' activan los ensajos de la tragédia del senyor Soler de las Casas: *Hydro-mel*.

La setmana passada debutá lo nou ventrilech catalá senyor Martí ab lo nom de D. Pere Plá de Palacio que se feu aplaudir per la molta variació de veus que posseheix aixís com també per las graciositats de sos *fantoches*, si be demostraren ser molt poch educats. Necessari fora que en representacions successivas aprenguessin un xlich de urbanitat.

NOVEDATS

Ab la reproducció de la comédia *Africa*, que fá algunas temporadas vá estrenarse á Romez ab un altre titol, feu son benefici la primera actriu jova D.ª Carme Parreño que 's vegé obsequiada ab moltos y valiosos presents y lográ una bona entrada.

La comédia *Africa* fou molt ben rebuda pel numerós públich que en tot lo transcurs de la representació no cessá de riurer ab las escenas y situacions cómicas que conté la obra y llenguatge plagat de xistes. Al final de tots los actes fou cridat l' autor, nostre amich Sr. Ferrer y Codina, que no 's presentá fins al finalissar la obra.

Dilluns vinent fa 'l benefici 'l Sr. Fuentes.

Pera la setmana entrant está anunciat l' estreno del tan cacarejat melodrama *La Sirena*.

Ja veurán com s' aplassará.

TÍVOLI

Tots los días s' anuncia que *siguen los llenos* y potser es la primera vegada que havem vist anunciar una vritat de *bombo* en los teatros; per lo tant no es de estranyar que també *sigan su curso las representaciones*.

Actualment está en estudi la revista de lo festiu autor senyor Pous, titulada: *Las reformas*, pera la qual s' está fent gasto.

CATALUNYA

Ab moltos y valiosos regalos fou obsequiada la Srta. Pastor, en la nit de son benefici, ademés de una ovació acompañada de flors, poesias etc, etc.

Se representá en dita nit lo *Certamen Nacional*, que á causa de son desacertat desempenyo y peripécias ocorregudas entre bastidors resultá un *conflicto entre los actores*.

Lo artista mimat de nostre públich, Sr. Cerbon, anuncia pera demá son benefici, y ademés de representar *El voto del caballero*, sarzuela bufa en que s' hi distingueix d' un modo notable, estrenará: *El prior y el priorato*, original la música de nostre amich lo reputat director del teatro, Sr. Cotó. Ab fonament preveyém un verdader plé.

Ahir debía estrenarse la revista política: *1891 ó la vuelta del hijo pródigo*, de qual obra ne parlarém la setmana entrant.

UN CÓMICH RETIRAT.

¡S O M N I !

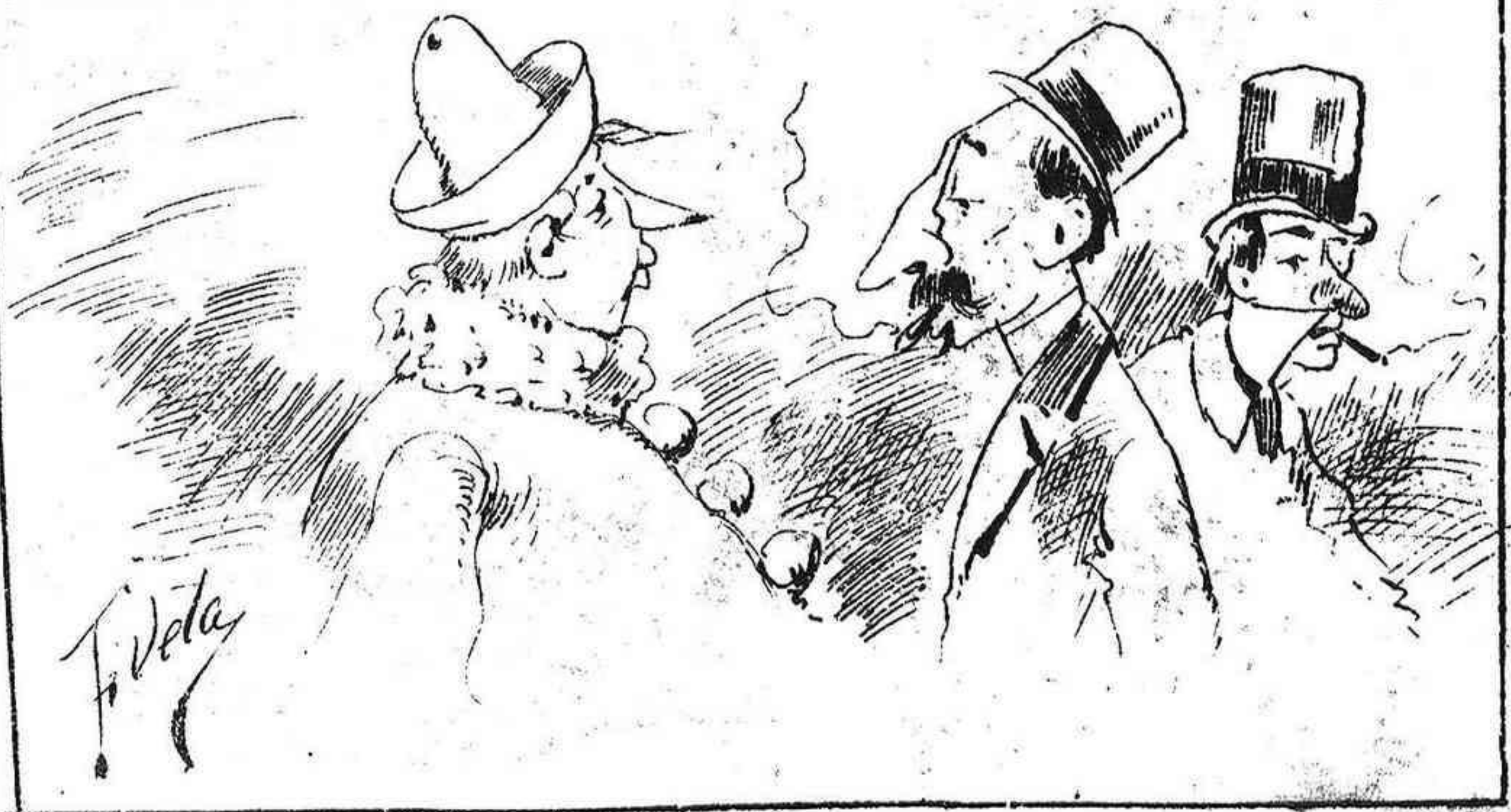
L' altre día vaig somniar
que al teu costadet estava
y que joyós te parlava
sens volguerme tú escoltar.
Per lí t' anava á jurar
qu' erats l' únich tresor meu
quan me despertá una veu
deixantme la sanch glassada.
Era la de la criada
per dirme que eran las deu.

J. T. y R.

CARNESTOLTAS

— Xó... ó.. ó... Morillo..! ¡Mala púa!
¿Y ab tú tinch d' aná á la rúa?

Tres jóves que están entesos
per desorientá als inglesos.

TEATRO NACIONAL

TEMPORADA DE PRIMAVERA DE 1892

GRAN COMPANYIA CÒMICA-MÍMICA-DRAMÀTICA
DE

D. K. Novas del Cascabell

GRACIÓS EN TOTS LOS GÈNEROS

D. H. Rumero de la Bleda

ACTORS

D. K. Novas del Cascabell.
D. N. Gos-Cayón.
Duch del Truán.
D. J. Fabasafé.
D. F. Macatxu.
D. F. Rumero de la Bleda.
D. S. Elidén.
D. F. Selacarrega.
D. Conxa Castanyera.

ACTRIUS

D.ª A. Desmoralisació.
D.ª P. Transferència.
D.ª S. Calamitats.
D.ª R. Truaneria.
D.ª E. Tansemendona.
D.ª R. Pocasolta.
D.ª E. Camanduias.
D.ª J. Barbaritat.

PAPERS DE CRIATURA

— D. X. Tortas de Martorell —

CONSUETAS

D. A. M. Selacampa

D. E. Castell-March. | D. H. Llinás de la Riva.

Sastre: Massapá (a) Pantorrillas.

Guardarropa: S. Edó.

Atrés: Esbarginier.

Pírotecnich: D. Pau Via (a) 3 de Janer.

Repertori de la companyia

DRAMA-TRAGÉDIAS

La toma de Jerez ó los petardos. — Las huelgas de Bilbao. — La fugida de mil funcionarios. — Cent cinquanta xochs ó la impunitat de las companyias ferro-carrileras. — Tretze enters de baixa. — Robo en cuadrillas. — Patíbul per barba. — Assesins del Estat ó la Tabacalera, y dos ó tres centas mes que se n' escriuhen á qual mes terrorífica.

PESSAS CÒMICH-CÍNICAS EN 1 ACTE

¡Aquí no juega ni Dios! ó cinch cents duros diaris. — Agencias cap á Port-Bou ó los arancels. — Lo marqués tronat. — La fugida da las cinquenas. — ¿Quan 'ns sublevém? ó lo tech, y altras á qual mes interessant de títul.

— A B O N O —

Un palco y tres mil garrotadas.

Un bitllet fals de 10 duros.

Entrada general. — Un bitllet també fals de color.

Notas: Al que xiuli ó mogui escándol durant la representació, cadena perpétua. Al que tiri algun tronxo, patata, etc., als artistas, se li darà garrot al pati del ós.

Per la Empresa

A. F. P.

AVIS IMPORTANT

Participém á tots los col·leccionistas de nostre setmanari, que á fi de poder enquadernar los tomos de l' any, la Direcció está confeccionant unas preciosas tapas pera los tomos del folletí y periódich.

Oportunament avisarém sos reduhits preus.

Lo concejal senyor Carreras, ha proposat al Ajuntament que 's fassi pagá un tant á cada anunci que 's fisci pels carrers, proporcional al seu tamanyo y als días de ficsarlo. Aixó, diu 'l regidor *hicendista* que donará entradas á la caixa municipal.

nicipal.

Es cert: y si 'l tant es crescut, las entradas serán crescidas.

De manera que 'ls anuncis portarán lo timbre móvil y 'l sello del Ajuntament. ¡Semblará que vagin apedassats!

Peró ¿que no sería milló administrar bé 'ls arbitres que ja hi ha, que no posarne de nous?

Lo pianista D. Joan Gay, doná 'l dimecres passat una sessió musical en l' *Ateneo Barcelonés*, donant probas de sas notables qualitats, al executar en un magnífich piano Steinway, pessas de concert de Rield, Schubert, Mendelssohn, Chopin, Schumann, Benseit Beethoven Eschalkowsky y Grieg. En la tercera part tocá 'l senyor Gay tres composicions de sa cullita vegentse obligat á repetir la que porta per títul *Mignon*.

L' escullida y numerosa concurrencia va aplaudir tots los números y 'l jove pianista rebé calurosas felicitacions de molts professors que 's trobavan en lo saló.

Mr. Constans marxa cap á Suiza y sembla que Mr. Laur, per demanarli satisfacció dels cops de punys y peus que va donarli en la Cámara, li va al darrera.

¿Ab un fluviol sonant?

Aixó será que Mr. Laur, lo día d' aquella sessió en que éll va motivá 'l altercat, no tenia punys y peus per tornarsi hi y ara li deuen haber crescut.

Sembla que 'l retrógado poble de Sarriá vá sortint de sa apatia pera entrar en un período de vida latent.

Dihém aixó perquè los jóves de aquell poble, tan amants antiguament de professons y funcions d' iglesia, avuy conreuhan las funcions de teatro.

Galantment invitats diumenge á la tarde varem assistir en lo Centro Sarrianés al estreno d' una sarzueleta, titulada: *¡Al baile!*, escrita y posada en música per tres jóves del mateix poble. La nova pessa lírica obtingué un bon éxit, celebrant lo públich sas escenas mugudas y apuntadas ab bastant salero per tractarse de aficionados que per primera vegada donan un' obra al teatro. Son argument es senzill y ben tramat, l' acció va desarrollantse ab incidents còmichs y situacions bastant ben trovadas, encare que 'l final adoleix de alguna estensió que la fá un xiquet decaure, però ab tot sos autors Srs. Lloreda y Freixas, de la lletra, y Roig Ferran de la música, poden estar satisfets de son debut.

Los artistas y aficionados que hi prengueren part contribuiren al éxit.

L'arcalde de Cádiz ha publicat un bando prohibint que 's pòrtin caretas en las próximas festas de Carnestolias.

Aixó es que 's deu habé observat que 'ls que tiravan petardos en aquella població, duyan careta.

Segóns un jove que va anarse á queixar á una redacció d' un colega local, al vendre una salida del teatro de Nove-tats, va esser reptat per un agent de l' autoritat que li doná una soberbia puntada de peu.

En que quedém: ¿era agent de l' autoritat, ó agent d' una terrayre?

En Inglaterra, durant l' any passat, s' han publicat 5 7 6 llibres nous.

En Espanya... no se 'n han publicat tants. ¡Ey! si val á dirho.

La plassa de toros que s' está construint á Lorca, s' inau-gurarà 'l día de Pascua de Resurrecció.

Mes propi fóra que la inauguessen lo día dels Morts.

Lo nou governador d' aquesta provincia. 's diu que vé decidit á extirpar lo joch.

¡Ben fet! Que coménsin á tancá las portas las administra-cions de loterías y 'l Bolsín.

Lo poeta gallego, senyor Pérez Pinser, s' ha casat á San-tiago ab una senyoreta que va neixer al mateix any; mes, día y hora en que ell va néixer, y 'ls dos varen esser bate-jats un y altra tretze días després, á la mateixa hora.

De manera que casi bé pòden dir marit y muller que son bessons.

Diu *El Cronista* de Sevilla, que una senyoreta molt gua-pa d' aquella ciutat, ha fugit de la casa paterna emportant-sen 50.000 duros.

¿En calderilla? Perqué no son quatre xavos.

La duquesa de Sexto ha disposat que pel ball de trajos que donará próximament, los invitats sols emplean telas de fabricació espanyola.

Si aquest propòsit sortís del criteri de tots los espanyols, sería la gran manera de conjurar la crisi y d' acabar ab lo contrabando.

Lo dels Estats-Units y Xile, no ha sigut res.

Aixó es lo propi dels republicans. Lo ventilar las cues-tions per medi de las armas. es una barbaritat.

Ha sigut robada una administració de loterías de Malaga empostantse 'ls lladres un tercer ó quart premi es dir, unas 2000 pessetas.

¡Quanta modéstia!

Posats á jugar podían haber obtat per la primera.

Repichs

Segóns los pressupostos presentats á las Córts, lo déficit no mes puja á un milló y mitj de pessetas.

Los últims, s' han liquidat ab 75 millóns de déficit, s' han fet sis millóns d' economias, y ara sols resulta un défi-cit d' un milló y mitj.

Per fer aquest miracle, tan se valia allargarlo una mica mes, y quedavan los pressupostos nivellats.

Sembla que s' ha passat una circular als governadors re-ferenta als dinars que 's fassin avuy en celebració del ani-versari de la República.

Aixó si que es ganas de gastar paper, perquè ¿que té de succehir?

Sino que 'ls conservadors per esser consecuentes tot ho conservan; fins la por.

¿En que quedem. Lo cos de la guardia municipal es un cos pera vetllar per la seguretat dels ciutadans ó pera atro-pellar al grans y xichs sense respecte ni miraments?

Dihem aixó perquè tot sovint passen pels nostres carrers escenas que diuen poch á favor de dita institució de vigi-lància.

Y ho torném á dir perquè lo Sr. Aleu, comprí á certs guardias un tractat de bona criansa pera portarse confor-me 's deu ab la gent honrada.

Rés mes pera avuy.

La Torre Nova de Saragossa, ab lo temps que fá que, se-gons se diu, amenassa ruina, ja té l' espedient mes adelan-tat que mesos enrera. Del Governador á l' Academia de Sant Fernando, d' aquesta á un dels seus membres, d' aquest á la Academia altra vegada, d' aquest al Governador y d' aquest al Ajuntament, ara sembla que l' Arcalde ha passat l' informe á la Secció corresponent del Municipio perque 's resolgui ab urgencia.

A Espanya no mes van depressa 'ls consells de guerra, pero no lo que convindria que hi anés.

BIBLIOGRAFIA

Havém rebut la visita d' una Revista francesa il·lustrada artistica y literaria que 's publica á París mensualment. Porta per titol *Le sillón* y en ella hi colaboren los millors poetas y escriptors de l' altra banda dels Pirineus.

Agrahim l' envió al Comité de Redacció y prometém lo cambi.

GRAN BALL DE SOCIETAT

PROGRAMA

1.ª PART

- 1 Wals: *Pá y treball*, del mestre portugués senyor Pinyeiro.
- 2 Americana: *La sucrera*, del professor senyor Tractat.
- 3 Llancers: *Milicia batllarina*, del músich alemany Willem.
- 4 Polca: *Las minas*, del senyor Negrer.
- 5 Masurka: *Plantofada*, del pianista francès mon-sieur Constansau,
- 6 Rigodon: *Los arancels*, del violinista senyor Ca-no Vas.
- 7 Walz: *La cafeteria*, del senyor Escusa de Puja.

2.ª PART

- 1 Walz: *Lo trancasso*, del senyor Refredat.
- 2 Schotis: *L' empréstit*, del senyor Escás.
- 3 Polca: *La crissis económica*, del mestre Malat Mi-nistrat.
- 4 Americana: *La Tabacalera*, del músich senyor Escanya Pits.
- 5 Rigodon: *Las huelgas* del director senyor Social Ysta.
- 6 Massurka: *La Reforma*, dels senyors Baix Erats y Ets.
- 7 Galop: *L' onze de Febrer*, del senyor Anyoransa.

Adverténcia: La disfressa es obligatòria.

CORRESPONDENCIA

S' insertará tot ó part de lo que han remés los senyors Mayet, J. Miralles, Moro-Tonto, Emili Sunyé, M. Solá, F. Garcia, A. Cortina, J. T. R., J. Casanova.

No pot insertarse lo que han remés los senyors J. Bach, Toco, Ll. S., Ruch Nafrat, L. Maró, Amadeo, Marqués de Lapa, S. J. Guerrero, J. Mallol, J. M. S., J. Areir.

Adverténcia: Torném á repetir que molts dels que tenen composicions admesas, no han d' estranyar que tardém á publicarlas, perquè además de ser en gran número las que tenim, depén la publicació segons sigui l' asunto d' actu-litat, segons la llargària del escrit y altras circumstàncias que fan que algunas se quedin enderreras.

PREVENCIÓ

SORTIRÀ LO PRÓXIM DILLUNS

«Obra de bromall»

LA PÈGA D' EN LLATZER

(Exclamacions d' un ataçonador)

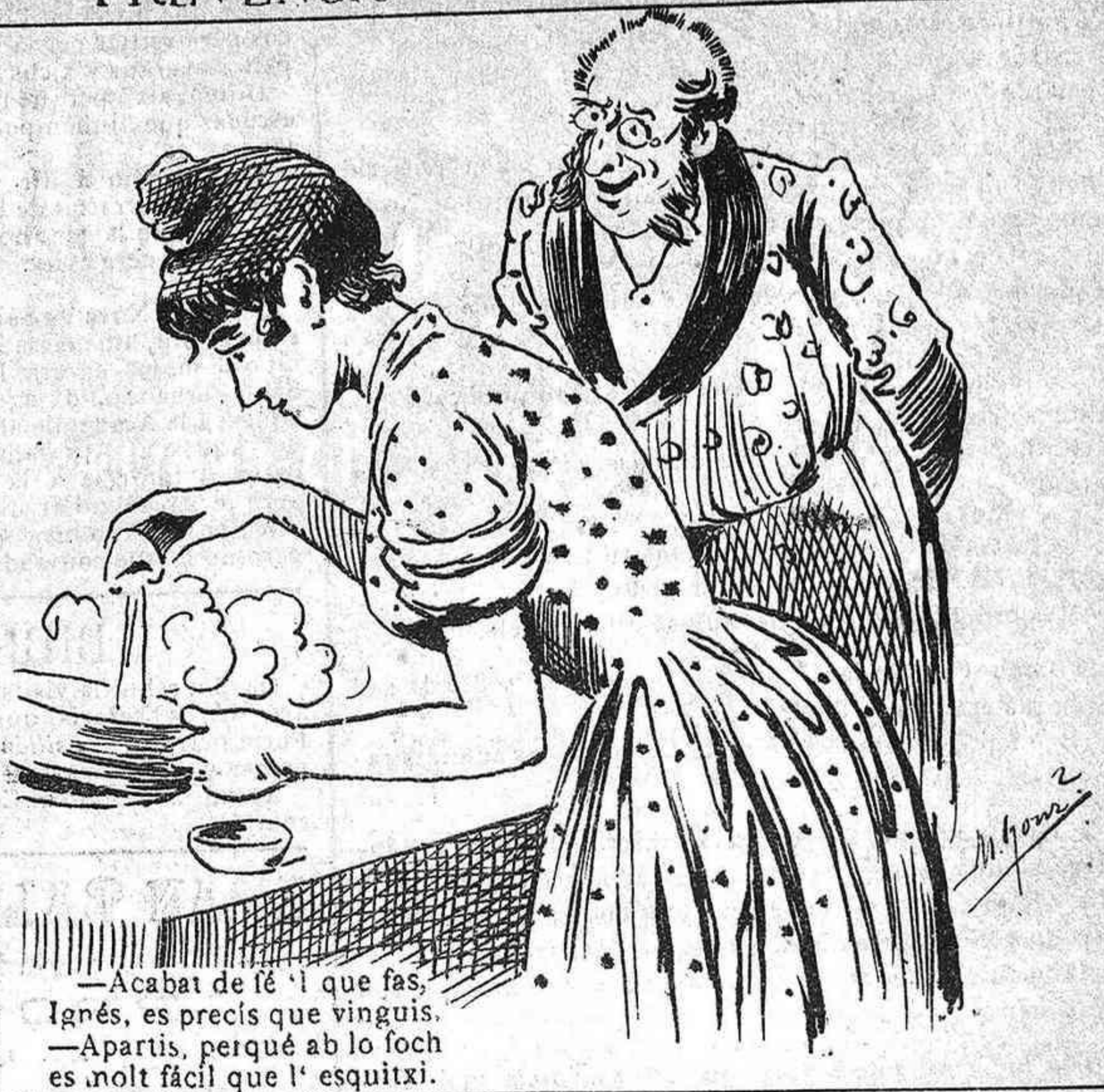
Monólech cómic en vers catalá que ha d' estrenar lo popular primer actor D. JAUME CAPDEVILA la nit del 15 d' aquest mes en lo Teatro Romea, original per

JOAQUIM AYNE RABELL

Anirá il·lustrat ab una xispant coberta del conegut dibuixant R. LAGO, y sols valdrá

«Un ralet!! «Un ralet!!
per tot arreu.

A espavilarse donchs, Srs. Corresponsals, perquè no n' hi haurá per qui 'n vulga.
Poden desd' are fer los encárrechs

—Acabat de fé 'l que fas, Ignés, es precis que vinguis.
—Apartis, perquè ab lo foch es molt fácil que l' esquitxi.

OBRA EN PORTA

Lo capritxo humorístich y filosófic, en vers, il·lustrat per A. RENAU.

VIATJES D' UNA PUSSA

original de

A. GUASCH TOMBAS

Preu: 2 rals

Participém á nostres corresponsals que se 'ls farà lo desquento acostumat, suplicantlosi se servescan remetre los pedidos á la major breuetat possible.

OBRA NOVA

¡MATALAS-GALLANDU!

Juguet cómic en 1 acte y en vers,
original de

ALFONSO MARXUACH

y representat ab gran aplauso en lo teatro Romea.

— PREU 1 PESSETA —

Als senyors Corresponsals se 'ls farà lo desquento acostumat en llibres y publicacions.

AVIS INTERESSANT

De la segona edició del ALMANACH DE LA TOMASA PERA 1892 ne reservém un número determinat que 's donarán com á

REGALO

als nous subscriptors que se suscriugin per mitj any.

Las suscripcions comensan á la primera setmana de cada mes, y deuen ser pagadas per lletres de fácil cobro, sellos ó libransas del Giro Mútu.

NOTA.—Als senyors corresponsals se 'ls farà sempre 'l desquento acostumat tant en los pedidos especials com en las suscripcions, gosant en aquest cas de lo REGALO esmentat, sempre que dongui las senyas de lo suscriptor pera servirlo directament en nostra administració.